

Subsidieoproep Goed Gebruik Geneesmiddelen - Extramurale Farmaceutische Zorg (EFZ)

Onderwerpen: innovatie, farmaceutische zorg, eerstelijnszorg

Datum geplaatst: 17 april 2025
Deadline: **26 augustus, 14.00 uur**

Inhoud

1.	Samenvatting.....	1
2.	Doel subsidieronde.....	2
3.	Voorwaarden en verplichtingen.....	3
3.1.	Voorwaarden.....	3
3.1.1.	Wat past in deze subsidieronde?.....	3
3.1.2.	Niet in aanmerking voor deze subsidieronde komt:.....	4
3.1.3.	Wie kunnen er aanspraak maken op subsidie?.....	4
3.1.4.	Staatssteun voorkomen.....	4
3.1.5.	Samenwerking en bijdrage van derden.....	5
3.1.6.	Welk bedrag kunt u aanvragen?.....	5
3.1.7.	Praktische voorwaarden.....	6
3.2.	Verplichtingen.....	6
4.	Beoordeling en prioriteitstelling.....	6
4.1.	Beoordelingsprocedure.....	6
4.2.	Relevantiecriteria.....	7
4.3.	Kwaliteitscriteria.....	7
4.4.	Prioriteitstelling.....	9
5.	Indienen.....	10
5.1.	Indiening via Mijn ZonMw.....	10
5.2.	Tips.....	10
5.3.	Verklaring akkoord indienen subsidieaanvraag.....	10
5.4.	Inhoudelijke vragen.....	10
5.5.	Technische vragen.....	11
5.6.	Downloads en links.....	11
6.	Bijlagen.....	11
	Bijlage 1 – Staatssteun – DAEB.....	12

1. Samenvatting

Wie

Deze subsidieronde biedt de mogelijkheid voor open inschrijving. De ronde zal zich primair richten op onderzoeksprojecten waarbij apothekers, huisartsen, wijkverpleging en/of het sociaal domein betrokken zijn. Samenwerking tussen verschillende eerstelijns partijen is niet verplicht, maar wordt wel aangemoedigd.

Waarvoor

Er kan subsidie worden aangevraagd voor innovatieve extramurale farmaceutische projecten die bijdragen aan de doelen van de '[Visie Eerstelijnszorg 2030](#)' en een substantiële bijdrage leveren aan een betere en/of duurzamere inzet van farmaceutische zorg. Een interventie wordt als innovatief beschouwd als er sprake is van een vernieuwend aspect. Hierbij kan gedacht worden aan innovaties op het gebied van:

- Arbeidsinzet/werkdruk;
- Kwaliteit van zorg;
- Duurzaamheid;
- Efficiëntere workflow;
- Toegankelijkheid;
- Kosten binnen de eerstelijnszorg.

Wat

De subsidie bestaat uit een eerste fase (pilot/haalbaarheidsstudie) en een tweede fase (praktijk-evaluatie). Subsidie kan worden aangevraagd voor beide fasen óf er kan direct worden ingestapt in fase 2 op voorwaarde dat in voorafgaand onderzoek de eerste fase is doorlopen en er voldoende evidentie is voor vervolgstappen.

Voor fase 1 kan maximaal € 125.000,- per project worden aangevraagd met een looptijd van maximaal 12 maanden. Voor fase 2 kan maximaal € 320.000,- per project worden aangevraagd met een looptijd van maximaal 24 maanden. Het is van belang dat zowel het budget als de looptijd realistisch en goed onderbouwd zijn.

Het totale beschikbare subsidiebudget bedraagt € 5.410.000,-. Cofinanciering, bijvoorbeeld door een zorgverzekeraar, is niet verplicht maar wordt sterk aanbevolen, omdat dit de implementatie van resultaten naderhand kan bevorderen.

Wanneer

Webinar subsidie aanvragen EFZ-ronde*	22 mei 2025: 10.00 - 11.30 uur
Deadline indienen projectidee	26 augustus 2025, 14.00 uur
Ontvangst advies commissie	medio december 2025
Deadline indienen subsidieaanvraag	3 maart 2026, 14.00 uur
Ontvangst commentaar referenten	30 maart 2026
Deadline indienen wederhoor	14 april 2026, 14.00 uur
Besluit	medio juli 2026
Uiterlijke startdatum	31 januari 2027

*Meld u aan voor de Webinar *subsidie aanvragen EFZ-ronde* door te mailen naar geneesmiddelen@zonmw.nl. Vermeld uw naam, organisatie, functietitel, het onderwerp waarover uw beoogde aanvraag gaat en het mailadres waarop u de deelnamelink wilt ontvangen. Zonder aanmelding kunt u niet deelnemen aan de Webinar. Het bijwonen van de Webinar is niet verplicht.

2. Doel subsidieronde

Programma Goed Gebruik Geneesmiddelen

De subsidieronde Extramurale Farmaceutische Zorg (EFZ) maakt deel uit van het ZonMw-programma Goed Gebruik Geneesmiddelen (GGG). Het doel van het GGG-programma is het effectiever, veiliger en doelmatiger inzetten van bestaande geneesmiddelen¹. Belangrijk is dat nieuwe kennis over het goed gebruik van geneesmiddelen in de praktijk wordt toegepast. Projecten binnen het GGG-programma betreffen het verbeteren van farmacotherapeutische zorg op niveau van het geneesmiddel alsook de zorg rondom het gebruik van geneesmiddelen in de dagelijkse praktijk. Het GGG-programma vervult deze rol vanuit het publiek belang. Meer informatie over de achtergrond, doelstellingen en organisatie van het GGG-programma vindt u in de [GGG-programmatekst](#).

Extramurale Farmaceutische Zorg (EFZ)

De doelstelling van de EFZ-subsidieronde is om innovatieve projecten binnen de extramurale farmaceutische zorg te subsidiëren met als doel het versterken van de eerstelijnszorg. Om de eerstelijns farmaceutische zorg te versterken, is het essentieel innovatieve interventies en nieuwe vormen van organisatie van zorg en samenwerking tussen zorgverleners te onderzoeken en te evalueren.

De eerstelijnszorg staat onder toenemende druk door onder andere vergrijzing, complexere zorgvragen en personeelstekorten. Om hierop voorbereid te zijn, hebben de eerstelijns veldpartijen binnen het Integraal Zorgakkoord (IZA) de [Visie Eerstelijnszorg 2030](#) ontwikkeld. Een goede organisatie van farmaceutische zorg speelt hierin een belangrijke rol, omdat een effectieve en efficiënte inzet van geneesmiddelen de kwaliteit van zorg kan verbeteren en de druk op zorgverleners en -budgetten kan verminderen. In de Visie eerstelijnszorg 2030 zijn de volgende 6 doelen geformuleerd:

1. Verminderen van ontstane ongewenste druk op de eerstelijnszorg.
2. Betere voorbereiding op en toeleiding naar de eerstelijnszorg.
3. Passende eerstelijnszorg, met focus op gezondheid en kwaliteit van leven, waar van meerwaarde digitaal ondersteund.
4. Betere benutting van capaciteit binnen de eerstelijnszorg en ruimte voor optimaler organiseren van taken.
5. Hechte samenwerking in de wijk tussen professionals, zodat er proactief kan worden ingespeeld op de gezondheidsproblemen.
6. Zorgen voor aanspreekbaarheid van eerstelijnszorg, samenwerking op regionaal niveau en met de hele keten, beschikbare 24/7 infrastructuur in de eerstelijnszorg voor crisissituaties.

Projecten binnen de EFZ Ronde moeten aansluiten bij tenminste één van de zes doelstellingen van de Visie Eerstelijnszorg 2030 en bijdragen aan een betere en/of duurzamere inzet van farmaceutische zorg. De EFZ Ronde richt zich specifiek op innovatieve interventies. Dit betekent dat projecten zich moeten richten op vernieuwende werkwijzen, producten of technologieën die nog niet standaard en nog niet bewezen effectief zijn binnen de eerstelijnszorg. U kunt hierbij denken aan innovaties op het gebied van:

- Arbeidsinzet / werkdruk;
- Kwaliteit van zorg;
- Duurzaamheid;
- Efficiëntere workflow;
- Toegankelijkheid;
- Kosten binnen de eerstelijnszorg.

Voor de ontwikkeling van vernieuwende werkwijzen, producten of technologieën die nog niet standaard zijn binnen de eerstelijnszorg bestaat meestal geen betaaltitel, waardoor innovatie binnen de eerstelijnszorg maar moeilijk van de grond komt zonder publieke steun.

¹ Definitie van een geneesmiddel: artikel 1, lid 1b, [Geneesmiddelenwet](#)

Gelet op bovenstaande worden de activiteiten die door middel van deze subsidieoproep gefinancierd worden, aangewezen als een Dienst van Algemeen Economisch Belang in de zin van artikel 106 lid 2 van het Verdrag betreffende de Werking van de Europese Unie.

Projectvorm

Binnen deze subsidieronde worden 2 fasen onderscheiden:

- *Fase 1 – Pilot-/Haalbaarheidsstudie:* hierbij gaat het om het verkrijgen van een eerste inzicht in de uitvoerbaarheid, impact en (kosten)effectiviteit van de innovatieve interventie.
 - Pilotstudie: een kleinschalige versie van de uiteindelijke studie waarin wordt getest of alle componenten goed functioneren en meerwaarde opleveren. De primaire uitkomstmaat is hierin al meegenomen.
 - Haalbaarheidsstudie: deze studie onderzoekt of de hoofdstudie uitvoerbaar is. Hierbij worden specifieke aspecten beoordeeld die nog onzeker zijn voor de uitvoerbaarheid op grote schaal.
- *Fase 2 – Praktijkevaluatie:* in deze fase wordt de interventie op grotere schaal toegepast en geëvalueerd in de praktijk. Het gaat om evaluatie en opschaling/implementatie van de innovatieve interventie in de praktijk, inclusief onderzoek naar de (kosten)effectiviteit.

Er kan subsidie worden aangevraagd voor beide fasen óf er kan direct worden ingestapt in fase 2 op voorwaarde dat in voorafgaand onderzoek de eerste fase is doorlopen en er voldoende evidentie is voor vervolgstappen. Het is **niet** mogelijk om alleen voor fase 1 subsidie aan te vragen. Indien u voor beide fasen subsidie aanvraagt dan wordt op basis van het advies van de EFZ-commissie na fase 1 een go/no go-beslissing genomen of het project kan worden voortgezet in fase 2. Het is daarom essentieel dat u in het projectidee duidelijke en kwantificeerbare uitkomstmaten formuleert.

Kennisbenutting en implementatie

Het is belangrijk dat de kennis die wordt opgedaan binnen deze subsidieronde daadwerkelijk wordt gebruikt en uiteindelijk geïmplementeerd in de praktijk. Gedurende het onderzoek naar de (kosten)effectiviteit van de innovatieve interventie implementeert u de interventie in feite al kleinschalig in deelnemende organisaties. Door tijdens het project al gestructureerd te kijken naar het proces van implementatie van de interventie wordt veel informatie verzameld die kan bijdragen aan de implementatie en borging van de interventie na afloop van de studie. Belangrijk is dat u tijdens het project op gestructureerde wijze aandacht besteedt aan belemmerende en bevorderende factoren voor implementatie.

Samenwerking met relevante stakeholders verhoogt de kans op implementatie van resultaten. Zij kunnen een belangrijke rol vervullen bij de verspreiding en implementatie van de projectresultaten. In uw projectidee moet duidelijk naar voren komen dat de resultaten van het project voldoen aan de behoefte van relevante stakeholders en dat de belangrijkste stakeholders betrokken zijn bij het project. In beginsel implementeert u de innovatieve interventie, bij bewezen effectiviteit, na afloop van het project blijvend binnen de deelnemende centra.

3. Voorwaarden en verplichtingen

Bij het aanvragen van subsidie bij ZonMw zijn er rechten, voorwaarden en verplichtingen om rekening mee te houden. Deze volgen uit de [Algemene wet bestuursrecht \(Awb\)](#). Titel 4.2 van de Awb bevat specifieke bepalingen die van toepassing zijn op subsidies van ZonMw. Daarnaast zijn de [Algemene subsidiebepalingen ZonMw](#) van toepassing.

3.1. Voorwaarden

Uw projectidee moet aan onderstaande voorwaarden voldoen om in behandeling te kunnen worden genomen.

3.1.1. Wat past in deze subsidieronde?

Uw voorstel past in deze subsidieronde als het voldoet aan de volgende voorwaarden:

Innovatief: Het project richt zich specifiek op innovatieve interventies binnen de eerstelijnszorg. De interventie dient vernieuwend te zijn. De innovativiteit van het project wordt beoordeeld op de bijdrage en impact die de innovatie heeft op een betere en/of duurzamere inzet van de farmaceutische zorg binnen de eerstelijnszorg.

Versterking van de eerstelijnszorg: Het project sluit aan bij ten minste één van de zes doelstellingen van de Visie Eerstelijnszorg 2030 en draagt bij aan een substantiële betere en/of duurzamere inzet van farmaceutische zorg.

Projectgroep/ samenwerking: De projectgroep beschikt over een stevig aanspreekpunt dat een actieve verbindende rol speelt tussen betrokken partijen. Deze persoon is primair verantwoordelijk voor de uitvoering van het project, heeft kennis van de praktijk en reserveert voldoende tijd om het project te leiden. Binnen de projectgroep is expertise aanwezig op het gebied van implementatie of verandermanagement of u huurt deze kennis in. Een maximum van 10 additionele projectgroepleden is toegestaan. Het is belangrijk dat vanaf de start van het project alle relevante partijen betrokken zijn bij het project.

3.1.2. Niet in aanmerking voor deze subsidieronde komen:

- Projecten waarvoor de inzet van publieke middelen niet gerechtvaardigd is, omdat van partijen kan/mag worden verwacht dat zij dit zelf financieren;
- Projecten die geen of een zeer beperkt vernieuwend element bevatten;
- Projecten die reguliere zorg betreffen en/of projecten waarvan de te onderzoeken interventie bewezen effectief is;
- Projecten met een beperkte scope of contextomvang; denk bijvoorbeeld aan een te beperkte patiëntengroep of te lage (maatschappelijke) impact.
- Reeds lopende (onderzoeks)projecten of implementatie(onderzoeks)projecten.
- Projecten die alleen uit een pilot-/haalbaarheidsstudie bestaan (fase 1).

Als u twijfelt of het onderwerp van uw aanvraag past binnen de subsidieoproep kunt u uw onderwerp voor advies voorleggen aan ZonMw. U kunt uw verzoek, met daarbij een korte beschrijving van uw onderwerp (inclusief doelstelling), mailen naar geneesmiddelen@zonmw.nl.

3.1.3. Wie kunnen er aanspraak maken op subsidie?

In Nederland gevestigde publiekrechtelijke of privaatrechtelijke rechtspersonen kunnen subsidie aanvragen. Deze subsidieronde biedt de mogelijkheid van open inschrijving. De ronde zal zich primair richten op onderzoeksprojecten waarbij apothekers, huisartsen, wijkverpleging en/of het sociaal domein betrokken zijn. Samenwerking tussen verschillende eerstelijns partijen is niet verplicht, maar wordt wel aangemoedigd.

De hoofdaanvrager en bestuurlijk verantwoordelijke dienen werkzaam te zijn bij dezelfde instelling.

Let op: Om de aanvragers te ondersteunen organiseert ZonMw op 22 mei van 10.00-11.30 uur een Webinar waar u in de gelegenheid wordt gesteld vragen te stellen over het proces en de inhoud van deze subsidieronde. U kunt zich hiervoor aanmelden via geneesmiddelen@zonmw.nl. Vermeld uw naam, organisatie, functietitel, het onderwerp waarover uw beoogde aanvraag gaat en het mailadres waarop u de deelnamelink wilt ontvangen. Zonder aanmelding kunt u niet deelnemen aan de Webinar. Het bijwonen van de Webinar is niet verplicht.

3.1.4. Staatssteun voorkomen

ZonMw verstrekt geen subsidie als dit leidt of kan leiden tot het verlenen van onrechtmatige staatssteun². Voor deze subsidieronde geldt daarom de volgende staatssteunmaatregel:

DAEB vrijstellingsbesluit

Indien (een deel van) de binnen een project uit te voeren activiteiten voor deze subsidieoproep door ZonMw worden aangemerkt als een Dienst van Algemeen Economisch Belang (DAEB), betekent dit dat er specifieke financieringsvoorwaarden en regels voor de begroting zijn. In [Bijlage 1 – Staatssteun](#)

² Artikel 107 VWEU.

[-DAEB](#) vindt u meer informatie over het DAEB Vrijstellingsbesluit, evenals de vereisten van het DAEB Vrijstellingsbesluit waaraan moet worden voldaan.

Meer informatie over staatssteun vindt u op de ZonMw-webpagina [Vrijstellingverordeningen staatssteun](#).

3.1.5. Samenwerking en bijdrage van derden

ZonMw stimuleert samenwerking tussen en deelname van verschillende partijen. Daarbij geldt dat geen subsidie wordt verstrekt als afspraken leiden of kunnen leiden tot het verlenen van onrechtmatige staatssteun of als daardoor niet aan de [Algemene subsidiebepalingen ZonMw](#) of voorwaarden van de subsidieoproep kan worden voldaan.

Op de ZonMw-webpagina [Subsidies en Samenwerking/bijdragen van derden](#) vindt u meer informatie over de verschillende vormen van samenwerken en bijdragen (sponsoring/opdracht) met voorbeeldovereenkomsten als hulpmiddel bij het opstellen van de betreffende overeenkomst en de voorwaarden waaraan de overeenkomst moet voldoen in de daarbij behorende uitleg. De op deze webpagina en in de uitleg genoemde voorwaarden maken integraal onderdeel uit van deze subsidieoproep. Indien ZonMw concept samenwerkings- en/of sponsorovereenkomst(en) opvraagt, verlenen wij de subsidie op voorwaarde dat de overeenkomst(en) door ons geaccepteerd wordt/worden.

Geef in het projectidee aan met welke partij(en) u een samenwerking aangaat. Geef ook in het projectidee aan met welke partij(en) u een samenwerkingsovereenkomst en/of een sponsorovereenkomst zal aangaan en wat de in-natura (in kind) of geldelijke bijdrage is. Samenwerking en sponsoring moeten definitief geregeld zijn bij het indienen van de subsidieaanvraag.

Letter of Commitment

Omdat ZonMw zeker wil weten dat samenwerkende partijen/sponsors van een project zich juridisch hebben verplicht tot de toegezegde bijdrage is een Letter of Commitment per samenwerkende partij/sponsor bij het indienen van de subsidieaanvraag verplicht. Gebruik hiervoor het voorbeeld op de ZonMw-webpagina [Subsidies en Samenwerking/bijdragen van derden](#).

3.1.6. Welk bedrag kunt u aanvragen?

Voor fase 1 van een project kan maximaal € 125.000,- worden aangevraagd met een looptijd van maximaal 12 maanden. Voor fase 2 van een project kan maximaal € 320.000,- worden aangevraagd met een looptijd van maximaal 24 maanden. In het geval dat subsidie wordt aangevraagd voor zowel fase 1 als fase 2, bedraagt de maximale subsidie € 445.000,- met een totale looptijd van maximaal 36 maanden. Het is van belang dat zowel het budget als de looptijd realistisch en goed onderbouwd zijn.

Het totale beschikbare subsidiebudget bedraagt € 5.410.000,-. Cofinanciering, bijvoorbeeld door een zorgverzekeraar, is niet verplicht maar wordt sterk aanbevolen, omdat dit de implementatie van resultaten naderhand kan bevorderen.

Accountantskosten tot een maximum van € 3.500,- mogen bij projecten van € 125.000,- of meer opgenomen worden in de begroting. Door de wijziging van de Algemene subsidiebepalingen ZonMw per 1 april 2022 moet u na afronding van een project van € 125.000,- of meer naast de financiële eindverantwoording ook een controleverklaring van een accountant aanleveren. Universiteiten en universitair medische centra mogen accountantskosten niet opnemen in de begroting. Met deze instellingen zijn aparte afspraken gemaakt over de vereiste accountantsverklaring. Neem hiervoor contact op met uw financiële afdeling.

Indien u volgens de volledig gouden Open Access route publiceert, mag u kosten voor Open Access publicaties opnemen in de projectbegroting. Dit kan tot een maximumbedrag van € 5.000,-. In de begroting neemt u 'Open Access' als aparte budgetregel op. Zie voor meer informatie over Open Access hoofdstuk 3.1 en de ZonMw-webpagina [Open Access](#).

Opvolgende financiering

Bij deze subsidieronde bestaat de mogelijkheid dat een opvolgende subsidieronde wordt geopend. Projectleiders die een project uitvoeren met subsidie uit deze subsidieronde kunnen dan een

aanvraag indienen voor een opvolgende subsidie. ZonMw kan bijvoorbeeld de mogelijkheid tot een Verspreidings- en implementatie Impuls (VIMP) aanbieden aan projectleiders; of aan meerdere projectleiders samen. Met een VIMP brengen de projectleiders de opbrengsten nog een belangrijke stap verder. Het kan gaan om de beoogde resultaten, maar ook om onverwachte inzichten of opbrengsten die waardevol zijn om verder te benutten.

3.1.7. Praktische voorwaarden

- Schrijf uw aanvraag in het Nederlands.
- Het is verplicht bij de subsidieaanvraag een uitgewerkte begroting toe te voegen. Het totale bedrag mag niet meer dan 15% afwijken van het aangevraagde bedrag van het projectidee.

3.2. Verplichtingen

Verplichtingen zijn van toepassing wanneer u een subsidie krijgt toegekend. Hiervoor volgt ZonMw de [Algemene subsidiebepalingen ZonMw](#). Daarnaast zijn ook de volgende verplichtingen van toepassing:

- **Open Access**
Alle publicaties die voortkomen uit (wetenschappelijk) onderzoek dat geheel of gedeeltelijk door ZonMw gefinancierd is, moeten Open Access beschikbaar gesteld worden (conform ZonMw Open Access beleid). ZonMw accepteert verschillende Open Access routes. Naast artikelen moedigt ZonMw ook aan om andere type (wetenschappelijke) publicaties Open Access beschikbaar te stellen (zoals *monographs*, boeken, *conference proceedings* en *grey literature*), maar ook onderzoeksdata en kennisproducten van praktijkgericht onderzoek (zoals modellen, protocollen, prototypen, digitale tools, demonstraties). Voor meer informatie over het ZonMw Open Access beleid, de volledige voorwaarden en mogelijkheden, verwijzen we u naar [Open Access](#).
- **Voorwaarden voor valorisatie**
ZonMw streeft naar brede toegankelijkheid van door haar gesubsidieerde projecten, daarom dienen de [Tien principes voor Maatschappelijk Verantwoord Licentiëren](#) (MVL) te worden toegepast bij licentiëring van resultaten. Beschrijf indien van toepassing hoe aanspraak op intellectueel eigendom is geregeld met samenwerkende partijen en eventueel derden. Geef ook aan hoe deze partijen de tien principes zullen naleven.

4. Beoordeling en prioriteitstelling

4.1. Beoordelingsprocedure

Voor de procedures voor de beoordeling van subsidieaanvragen verwijzen we u naar de infographic '[In 10 stappen subsidie aanvragen](#)' en naar de [Procedurebrochure aanvragers](#).

De beoordelingsprocedure van deze subsidieronde bestaat uit twee onderdelen:

- **Projectidee**
Het projectidee bevat een globale beschrijving van het project met daarin een korte beschrijving van de innovatie, het samenwerkingsverband, de context, de vorm en uitvoer van het project (fase 1 + 2 of enkel fase 2) en de haalbaarheid en begroting van het project. Tijdens de projectideefase beoordeelt de programmacommissie de projectideeën op relevantie en (globaal) op kwaliteit. Op de begroting moet duidelijk zijn voor welke activiteiten subsidie wordt aangevraagd en door welke partij de activiteiten worden verricht: wie doet wat, in welke fase, voor hoeveel geld? De commissie selecteert de projecten die het beste passen bij de doelstelling van deze oproep en het meest kansrijk zijn. De aanvragers van de meest kansrijke projecten krijgen een positief advies om het projectidee nader uit te werken tot een subsidieaanvraag.
- **Subsidieaanvraag**
De subsidieaanvraag bevat onder andere een uitgebreide beschrijving van het plan van aanpak, de betrokken partijen, disseminatie en begroting. De subsidieaanvragen worden door externe referenten beoordeeld op kwaliteit, waarna u de gelegenheid krijgt hierop schriftelijk te reageren (wederhoor). De prioritering van de aanvragen gebeurt door de programmacommissie op basis van de relevantie en kwaliteit, de referentrapporten, het wederhoor, de begroting en indien van toepassing, een interview met u.

Voor de procedures voor de beoordeling van subsidieaanvragen verwijzen we u naar de infographic [‘In 10 stappen subsidie aanvragen’](#).

4.2. Relevantiecriteria

U dient duidelijk te onderbouwen wat de noodzaak en de meerwaarde van het voorgestelde project is. Bij de beoordeling van de projectideeën besteedt de commissie aandacht aan in hoeverre het project aansluit bij de doelstelling van het GGG-programma en binnen de kaders van deze EFZ-oproep valt. Daarnaast besteedt de commissie in deze ronde aandacht aan de volgende relevantiecriteria:

- **Noodzakelijkheid:** Onderbouw waarom de inzet van publieke middelen gerechtvaardigd is en de innovatie niet kan worden opgepakt door andere partijen vanuit hun rol en verantwoordelijkheid.
- **Innovatief karakter:** Beschrijf het vernieuwend element van de interventie ten opzichte van bestaande werkwijzen binnen de eerstelijnszorg.
- **Meerwaarde:** Beschrijf hoe het project concreet bijdraagt aan ten minste één van de doelstellingen van de Visie Eerstelijnszorg 2030. Denk hierbij ook aan meerwaarde op het gebied van efficiëntere arbeidsinzet/werkdruk, kwaliteit van zorg, duurzaamheid, efficiëntere workflow, toegankelijkheid en kosten binnen de eerstelijnszorg.
- **Behoeft:** Maak aannemelijk dat er behoefte is aan de innovatie en bij welke partijen deze behoefte speelt. Onderbouw dat gebruikers bij positieve resultaten de innovatie daadwerkelijk willen gaan toepassen in de praktijk.
- **Borging:** Beschrijf hoe duurzame borging binnen de gekozen context van het project na afloop van de subsidie wordt bestendigd en de kans op bredere uitrol, na afloop van het project.

Algemene relevantiecriteria

ZonMw kent als organisatie algemene aandachtspunten die elk programma in ogenschouw neemt en in de beoordeling betreft. Naast de programmaspecifieke relevantiecriteria gelden ook de volgende algemene relevantiecriteria:

- **Diversiteit**
Beschrijf hoe er, waar relevant voor de thematiek van het project, aandacht wordt besteed aan [diversiteit](#) en differentiatie van de doelgroep naar kenmerken zoals [seks en gender](#), leeftijd, sociaaleconomische situatie, opleidingsniveau, migratie- en culturele achtergrond en seksuele diversiteit.
- **Participatie van patiënten en/of eindgebruikers**
Beschrijf hoe u belanghebbenden, de einddoelgroep of eindgebruikers die beschikken over ervaringsdeskundigheid betreft bij het project. Met ‘betrekken’ bedoelen we concreet het raadplegen, advies inwinnen, samenwerken en/of laten (mee)beslissen van betrokkenen bij het opstellen van de subsidieaanvraag en het uitvoeren van het project.
- **Toepassing in termen van impact**
Beschrijf hoe u verwacht impact te realiseren en aan te tonen. Projecten die ZonMw financiert moeten impact hebben. Nieuwe kennis en kunde moet gebruikt worden in praktijk, beleid, onderwijs en/of verder onderzoek. Op onze website leggen we uit wat impact is, hoe we werken aan het realiseren en aantonen ervan en wat we van projectleiders verwachten. Meer informatie vindt u op de ZonMw-webpagina [Ondersteuning bij implementatie](#).

Meer informatie over de algemene relevantiecriteria vindt u op de ZonMw-webpagina [Beoordeling van subsidieaanvragen](#).

4.3. Kwaliteitscriteria

ZonMw stelt de volgende eisen aan de kwaliteit van de verschillende aspecten van de aanvraag:

- **Probleemstelling en doelstelling**
Beschrijf de huidige situatie, de gewenste situatie en het probleem dat het project adresseert. Beschrijf helder de oorzaken van het probleem, de impact van het probleem op patiënten, zorgverleners en/of zorgorganisaties en waar de voorgestelde innovatie een passende oplossing voor biedt. Formuleer vervolgens concreet en helder het doel en sluit hierbij aan bij het geschetste probleem.

- **Plan van aanpak**

Het projectidee hoeft nog geen volledig uitgewerkt plan te bevatten, maar moet wel een goed eerste beeld geven van de opzet, fasering, tijdsplanning en begroting van het project. Werk het plan van aanpak uit aan de hand van onderstaande onderdelen:

- **Interventie:** Beschrijf helder de innovatieve interventie. Onderbouw de meerwaarde van de innovatie en voor wie de innovatie meerwaarde heeft. Beschrijf, indien van toepassing, welke voorgaande activiteiten met betrekking tot de innovatie reeds hebben plaatsgevonden, eventuele resultaten van voorgaande activiteiten en hoe het project hierop aansluit. Omschrijf helder waar en hoe de innovatie ingebed moet worden in bestaande of nieuwe zorgpaden bij positieve resultaten.
- **Innovatie:** De innovatie dient een substantiële bijdrage te leveren aan de kwaliteit van de eerstelijns farmaceutische zorg. De innovativiteit van het project wordt beoordeeld op de bijdrage en impact die de innovatie heeft op een betere en/of duurzamere inzet van de farmaceutische zorg binnen de eerstelijnszorg. Onderbouw waarom door de innovatie de kwaliteit van de eerstelijns farmaceutische zorg zal toenemen en geef hierbij aan welke impact de innovatie hierop zal hebben. Geef ook aan wie hiervan zullen profiteren.
- **Projectgroep:** Onderbouw hoe de samenstelling van de projectgroep bijdraagt aan de kwaliteit van het project. Zijn alle benodigde disciplines en expertises vertegenwoordigd in de projectgroep? Geef een beschrijving van de bijdrage van elke partij aan het project. Wat is de ervaring en betrokkenheid van elke partij? Zorg ervoor dat de projectgroep beschikt over een stevig aanspreekpunt dat een actieve verbindende rol speelt tussen de betrokken partijen. Geef duidelijk aan wie binnen de projectgroep deze leidende rol op zich neemt. Let hierbij op dat een maximum van 10 additionele projectgroepleden is toegestaan.
- **Samenwerking stakeholders:** Om het draagvlak en daarmee de kans op implementatie na afloop van de subsidie te vergroten, is het van belang dat alle stakeholders vanaf het begin van het project zijn betrokken. Beschrijf de samenwerking met alle relevante partijen en maak daarbij concreet welke rol de verschillende partijen hebben binnen het project. Beschrijf helder de wijze van afstemming en gegevensuitwisseling met alle betrokken partijen (wie doet wat, wanneer, hoe ziet de taakverdeling eruit). Denk hierbij ook aan partijen die nodig zijn na afloop van de subsidie voor de implementatie van de resultaten, zoals bijvoorbeeld zorgverzekeraars.
- **Bij aanvragen projectvorm fase 1 + 2:** Geef een globale beschrijving en onderbouwing van de opzet en verschillende stappen die u wilt uitvoeren in fase 1 van het project.
 - **Kansen en knelpunten:** Benoem de mogelijke kansen en knelpunten bij de uitvoering van fase 1 en hoe deze worden aangepakt.
 - **Uitkomstmaten:** Beschrijf de te meten (primaire en secundaire) uitkomsten alsmede de effectmaten van de innovatie voor fase 1. Beschrijf daarnaast hoe de uitkomstmaten worden gemeten. Denk ook aan uitkomstmaten gerelateerd aan arbeidsinzet en duurzaamheid en uitkomstmaten die nodig zijn voor een eerste inschatting van de kosteneffectiviteit en voor zorgverzekeraars om voor vergoeding in aanmerking te komen. De uitkomstmaten zijn bij voorkeur kwantitatief en zullen bepalend zijn voor het wel of niet voortzetten van het project in fase 2.
 - **Vervolgfase:** Geef helder en concreet aan wanneer het project volgens u geslaagd is en kan worden voortgezet in fase 2. Beschrijf hoe fase 2 eruitziet (zie hierna).
- **Bij aanvragen projectvorm enkel fase 2:** Onderbouw, indien van toepassing, waarom fase 1 geen onderdeel uitmaakt van uw project. Beschrijf de resultaten van het door u uitgevoerde voortraject en overtuig dat er voldoende evidentie is voor vervolgstappen in fase 2. Geef een globale beschrijving en onderbouwing van de opzet en verschillende stappen die u wilt uitvoeren in fase 2 van het project.
 - **Kansen en knelpunten:** Benoem de mogelijke kansen en knelpunten bij de uitvoering van fase 2 en hoe deze worden aangepakt.

- **Uitkomstmaten:** Beschrijf de te meten (primaire en secundaire) uitkomsten alsmede de effectmaten van de innovatie voor fase 2. Beschrijf daarnaast hoe de uitkomstmaten worden gemeten. Denk ook aan uitkomstmaten gerelateerd aan arbeidsinzet en duurzaamheid en uitkomstmaten die nodig zijn voor een kosten effectiviteits analyse en voor zorgverzekeraars om voor vergoeding in aanmerking te komen. De uitkomstmaten zijn bij voorkeur kwantitatief.
- **Effect- en procesevaluatie:** Het toepassen van een effect- en procesevaluatie is een verplicht onderdeel van uw aanvraag.
 - a. Beschrijf hoe u het *effect van uw innovatie* zal meten en evalueren. Voor kwantitatieve gegevens verwachten we onder andere een nulmeting en een eindmeting. Voor kwalitatieve gegevens verwachten we inzichten in organisatieprocessen, waarbij aandacht wordt besteed aan belemmerende en bevorderende factoren. Dit kan op basis van eigen observaties maar ook uitgezocht worden in groepsdiscussies met verschillende stakeholders. Geef aan hoe u van plan bent om dit uit te voeren.
 - b. Beschrijf hoe u zal zorgen voor een *procesevaluatie*, Middels een procesevaluatie evalueert u het implementatietraject zelf, om geleerde lessen ten aanzien van het implementatieproces te determineren. Geef aan hoe u van plan bent de informatie uit de evaluatie te vertalen naar een advies voor vervolgstappen en/of implementatie na de subsidieperiode.
- **Producten:** Geef aan welke (kennis)producten het project zal opleveren. Met concrete (kennis)producten, die aansluiten bij uw stakeholders, zorgt u ervoor dat uw stakeholders de projectresultaten kunnen gaan benutten. In de aanvraag beschrijft u welke relevante producten uw project gaat opleveren en voor wie. Het is van belang dat de (kennis)producten vrij toegankelijk zijn.
- **Borging:** Beschrijf hoe de interventie na afloop van het project wordt gecontinueerd en geborgd binnen de onderzoeksetting, met aandacht voor financiering en mogelijke knelpunten zoals personeelskrapte. Beschrijf ook welke vervolgstappen na afloop van het project nog genomen moeten worden om te komen tot bredere uitrol en implementatie in de praktijk en wie daarvoor aan zet is.
- **Haalbaarheid**
Onderbouw dat de uitvoer van het project en de doelstellingen haalbaar zijn binnen de looptijd. Geef een duidelijke en realistische tijdsplanning voor alle fasen van uw project. Maak aannemelijk dat het doel van het project binnen de gestelde tijd wordt bereikt met de beschikbare middelen, expertise en personeel.

Meer informatie over deze criteria vindt u in de [Procedurebrochure](#).

4.4. Prioriteitstelling

De uiteindelijke prioritering van de subsidieaanvragen (ten aanzien van relevantie en kwaliteit) gebeurt met behulp van onderstaande prioriteringsmatrix. In de matrix weegt relevantie zwaarder dan kwaliteit. Een aanvraag dient minimaal relevant én van goede kwaliteit te zijn om in aanmerking te kunnen komen voor honorering.

Relevantie Kwaliteit	Zeer relevant	Relevant	Laag relevant
Zeer goed	1	3	afwijzen
Goed	2	4	afwijzen
Voldoende	afwijzen	afwijzen	afwijzen
Matig	afwijzen	afwijzen	afwijzen
Onvoldoende	afwijzen	afwijzen	afwijzen

Gelijke prioritering subsidieaanvragen

Wanneer na toepassing van de prioriteringsmatrix het aantal honoreerbare aanvragen het beschikbare budget overstijgt, dan zal de commissie bij aanvragen met een gelijke kwaliteits- en relevantiescore prioriteit geven aan:

- Projectvoorstellen met de meeste (reëel geschatte en onderbouwde) impact op het vlak van arbeidsinzet, duurzaamheid, gezondheidswinst, kostenbesparingen en/of kwaliteit van zorg binnen de eerstelijns.
- Projectvoorstellen waarbij de kans het grootste is dat de resultaten binnen afzienbare termijn na afronding van het project blijvend en breed geïmplementeerd kunnen worden.

Hoe meer van deze kenmerken van toepassing zijn, des te hoger de plaats in de ranking. De commissie kan als aanvullende afwegingsgronden toepassen:

Een evenwichtige spreiding van het totale beschikbare subsidiebudget over verschillende relevante aandachtsgebieden. Dit kan betekenen dat een honoreerbaar voorstel niet in aanmerking komt voor subsidie als er binnen hetzelfde aandachtsgebied al eerder een ander voorstel is gehonoreerd dan wel in de huidige ronde wordt gehonoreerd. U vindt een overzicht van de binnen het GGG-programma [gehonoreerde projecten](#) op onze website.

5. Indienen

5.1 Indiening via Mijn ZonMw

Projectideeën kunnen uitsluitend door de hoofdaanvrager ingediend worden via het online indiensysteem van ZonMw ([Mijn ZonMw](#)). Sluitingsdatum voor het indienen van het projectidee is: **26 augustus 2025, om 14.00 uur**.

Het gehele tijdspad voor deze subsidieronde kunt u zien in het [tijdspad van de samenvatting](#).

5.2 Tips

Als u nog niet eerder met Mijn ZonMw heeft gewerkt, moet u zich eerst registreren als 'Nieuwe gebruiker'. Zie voor meer informatie de [Handleiding Mijn ZonMw](#).

Wij raden u aan om, voordat u uw aanvraag digitaal indient, een Word-versie van uw aanvraag te printen (via Mijn ZonMw) en na te lopen op onregelmatigheden. Vooral als u uw aanvraag eerst in Word heeft opgesteld en vervolgens naar Mijn ZonMw heeft gekopieerd, kan het voorkomen dat sommige tekens (zoals aanhalingstekens) niet goed worden omgezet. U kunt dit in Mijn ZonMw zelf corrigeren.

Meld u aan voor de *Webinar subsidie aanvragen EFZ-ronde* op 22 mei van 10:00u tot 11:30u. Dit doet u door te mailen naar geneesmiddelen@zonmw.nl. Vermeld uw naam, organisatie, functietitel, het onderwerp waarover uw beoogde aanvraag gaat en het mailadres waarop u de deelnamelink wilt ontvangen. Zonder aanmelding kunt u niet deelnemen aan de Webinar. Het bijwonen van de Webinar is niet verplicht. Tijdens de Webinar krijgt u toelichting op de subsidieoproep, handige tips voor het schrijven van een goede aanvraag en de gelegenheid om uw vragen direct aan het programmateam te stellen.

5.3 Verklaring akkoord indienen subsidieaanvraag

Een verklaring akkoord is alleen nodig bij het indienen van de subsidieaanvraag. De '[Verklaring akkoord indienen uitgewerkte subsidieaanvraag](#)' moet ondertekend worden door de bestuurlijk verantwoordelijke en de hoofdaanvrager. U kunt de ondertekende verklaring toevoegen aan de aanvraag in Mijn ZonMw of per mail sturen naar ZonMw, ter attentie van clusterondersteuning Goed Gebruik Geneesmiddelen, via geneesmiddelen@zonmw.nl. De verklaring moet uiterlijk één week na indiening binnen zijn.

5.4 Inhoudelijke vragen

Neem voor inhoudelijke vragen contact op met: Eva Overbeek, 070 349 5464, Geneesmiddelen@zonmw.nl. Daarnaast kunt u vragen stellen tijdens de *Webinar subsidie aanvragen EFZ-ronde* op 22 mei (zie 5.2 Tips).

Op de [Informatiepagina](#) subsidieronde Extramurale farmaceutische Zorg vindt u achtergrondinformatie en praktische tips voor het indienen van een subsidieaanvraag. Deze pagina helpt u bij een goede voorbereiding, maar let op: de subsidieoproep is altijd leidend.

Voor inhoudelijke vragen kunt u contact opnemen met het secretariaat van het GGG-programma via geneesmiddelen@zonmw.nl of 070 349 54 64. Zij verbinden u door naar een van de programmamedewerkers van het EFZ-team.

Voor informatie en advies over de ethische, juridische en maatschappelijke aspecten van wetenschappelijk onderzoek (zoals toestemmingsprocedures, richtlijnen en reglementen, wetgeving, gegevensbescherming, terugkoppeling van bevindingen, toetsing, en data delen) kunt u terecht bij de nationale [ELSI Servicedesk](#).

5.5 Technische vragen

Neem voor technische vragen over het gebruik van het online indiensysteem van ZonMw contact op met de ZonMw Servicedesk: maandag t/m vrijdag van 8.00 tot 17.00 uur, 070 349 5178, servicedesk@zonmw.nl. Vermeld in uw e-mail uw telefoonnummer, zodat wij indien nodig contact met u kunnen opnemen.

5.6 Downloads en links

Op de ZonMw-website leest u meer over:

- [Programma Goed Gebruik Geneesmiddelen](#)
- ['In 10 stappen subsidie aanvragen'](#)
- [Wat dien ik in](#)
- [Voorwaarden en Verplichtingen](#)
- [Beoordeling van subsidieaanvragen](#)
- [Informatiepagina](#)
- [Procedurebrochure aanvragers](#)
- [Subsidies en Samenwerking/bijdragen van derden](#)
- [Vrijstelling staatssteun](#)
- [FAIR datamanagement](#)
- [Open Access](#)
- [Implementatie en impact](#)
- [Handleiding en link naar MijnZonMw](#)
- [Verklaring akkoord indienen uitgewerkte subsidieaanvraag](#)
- [Visie Eerstelijnszorg 2030](#)
- [GGG-programmatekst](#)
- [Tien principes voor Maatschappelijk Verantwoord Licentiëren](#)
- [Diversiteit en inclusie](#)
- [Sekse en gender](#)
- [Gehonoreerde GGG-projecten](#)
- [ELSI Servicedesk](#)

6. Bijlagen

[Bijlage 1 – Staatssteun -DAEB](#)

Bijlage 1 – Staatssteun – DAEB

Wanneer binnen deze subsidieronde subsidie wordt aangevraagd, verstrekt ZonMw de subsidie onder het DAEB Vrijstellingsbesluit³, mits aan onderstaande voorwaarden voldaan wordt.

ZonMw heeft de beschreven activiteiten onder het kopje 'doel subsidieoproep' aangemerkt als economische activiteiten van algemeen belang. Voorafgaand aan de subsidieverlening zal ZonMw de subsidieontvanger(s) van de hierboven beschreven activiteiten via een besluit belasten met het beheer van een Dienst van Algemeen Economisch Belang ('DAEB').

De DAEB zal (voor een deel) bestaan uit het uitvoeren van de in het projectvoorstel beschreven activiteiten

De subsidieontvanger(s) die binnen deze subsidieronde subsidie ontvangen zijn op grond van artikel 5 lid 2 van het DAEB Vrijstellingsbesluit verplicht om in hun boekhouding de kosten en de baten die samenhangen met de DAEB activiteiten gescheiden op te nemen van kosten en baten van activiteiten die niet onder de DAEB vallen.

De financiering van het project zal de maximale duur van het project niet overschrijden. De maximale duur van een project zal in lijn met het DAEB Vrijstellingsbesluit in ieder geval niet meer dan 10 jaar bedragen.

Het aangevraagde subsidiebedrag mag niet meer bedragen dan de nettokosten van de voorziene projectactiviteiten. De parameters voor de berekening van de compensatie voor elk project zijn opgenomen in de [begrotingsstukken van ZonMw](#). De berekeningswijzen opgenomen in de begrotingsstukken zijn in overeenstemming met artikel 4 van het DAEB Vrijstellingsbesluit. Gebleken overcompensatie vordert ZonMw op grond van artikel 6 lid 2 van het DAEB Vrijstellingsbesluit terug. Is de looptijd van het project langer dan 3 jaar dan voert ZonMw een tussentijdse controle uit of er sprake is van overcompensatie.

In het geval van een consortium en bij de aanvraag nog onduidelijk is welke partijen aan het consortium deelnemen, is het mogelijk om deze partijen op een later moment aan het consortium toe te voegen. U dient het toevoegen van een nieuwe partij aan het consortium schriftelijk te melden bij ZonMw. De nieuwe partij zal pas onderdeel vormen van het consortium indien ZonMw goedkeuring heeft verleend. Voor alle partijen geldt dat ze afzonderlijk aan alle voorwaarden van het DAEB Vrijstellingsbesluit dienen te voldoen.

Indien blijkt dat de projectactiviteiten niet, of niet geheel zijn verricht, dan wel niet, of niet geheel aan de subsidie verbonden verplichtingen is voldaan, kan ZonMw de subsidie op een lager bedrag vaststellen en uitbetaalde voorschotten(deels) terugvorderen.

³ Besluit van de Commissie van 20 december 2011 betreffende de toepassing van artikel 106, lid 2, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie op staatssteun in de vorm van compensatie voor de openbare dienst, verleend aan bepaalde met het beheer van diensten van algemeen economisch belang belaste ondernemingen, 2012/21/EU, PB EU 2012 L7/3.